

Szegedi Ítéltábla

Az ügy száma:

Pf.II.20.221/2024/6.

A felperesek:

(I. r. felperes neve) (székhelye.) I. rendű

(II. r. felperes neve) (lakcíme) II. rendű

Az I-II. rendű felperes meghatalmazott jogi képviselője:

Kummer Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Kummer Ákos; iroda címe.)

Az alperesek:

(internetes hírportál neve) Szerkesztősége (székhelye.) I. rendű

(II. r. alperes neve) Alapítvány (székhelye.) II. rendű

Az I-II. rendű alperes meghatalmazott jogi képviselője:

Schiffer és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Schiffer András; ügyvédi iroda címe.)

A per tárgya:

Sajtó-helyreigazítás

Az elsőfokú bíróság neve és a megfellebbezett határozatának a száma:

Szegedi Törvényszék 13.P.20.103/2024/9.

A fellebbezést benyújtó fél és a fellebbezés száma:

A felperes, 13.P.20.103/2024/10.

Í T É L E T

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét **részben megváltoztatja**, és mellőzi az I. rendű felperes eljárási illetékfizetésre kötelezését, és megállapítja, hogy az I. rendű felperes által le nem rótt elsőfokú illeték az állam terhén marad.

Az elsőfokú perköltségfizetésre vonatkozó rendelkezést az alábbi átszövegezéssel megváltoztatja:

A bíróság kötelezi a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg 15 napon belül a II. rendű alperesnek 30 000 (harmincezer) forint perköltséget.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Az ítéltábla kötelezi a II. rendű felperest, hogy a jelen ítélet meghozatalától számított 60 napon belül fizessen meg 48 000 (negyvennyolcezer) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára. Az I. rendű felperes által le nem rótt további 48 000 (negyvennyolcezer) forint fellebbezési illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I N D O K O L Á S

A tényállás

[1] Az I. rendű alperes által szerkesztett „(internetes hírportál neve)” internetes hírportál kiadója a II. rendű alperes. A hírportálon 2024. május 17. napján „A (párt neve) árulói irányítják (politikus neve) kampányát” címmel jelent meg írás, amely arról számol be, hogy a 2024. évi európai parlamenti és önkormányzati választásokon részt vevő (politikus neve) jelölt kampányát a II. rendű felperes vezette I. rendű felperes pénzügyi és szervezeti erőforrások biztosításával támogatta.

[2] Közlésre került: „(személy 1. neve)nal és (személy 2. neve)nel vacsorázó (II. r. felperes neve) a (párt neve) infrastruktúráját és használható embereit (politikus neve) felbukkanásának első percétől átirányította az új projekthez.” (1)

[3] „Az információk szerint (II. r. felperes neve) (párt neve)-elnök és a mögötte állók személyesen is egyeztettek (politikus neve)rel, hogy mekkora csapatot és milyen erőforrásokat tudnak a rendelkezésére bocsátani.” (2)

[4] Ezt követően a cikk felsorolja azokat a tényeket, amelyek álláspontja szerint ezt bizonyítják („Összegyűjtöttük mindazt, ami ezt bizonyítja”). Megállapítja: „A közösségi média használata döntő szerepet kellett, hogy játsszon Magyar felfuttatásában, így hát a (párt neve) kommunikációs igazgatót rendelt mellé” (3)

[5] Megnevezi (személy 3. neve)t utalva politikai szerepvállalásaira, és rögzíti: „Aztán mint fiatal káder kinőtte magát a (párt neve)ban, mindenekelőtt a közösségi médiában bizonyított, egyre inkább kommunikációs főnökként segítette (II. r. felperes neve)t. Aki most egyik napról a másikra átirányította a segítséget kérő (politikus neve)hez” (4).

[6] Ezt követően ismertette nevezett (politikus neve)hez köthető tevékenységét.

[7] Ennek körében a cikk egyebek mellett az alábbiakat tartalmazza: „A (párt neve) kommunikációs főnöke ezután is folyamatosan követte (politikus neve)t, irányító, szervező és nyilvánvalóan összekötő szerepet betöltve” (5)

„Azóta is folyamatosan szervez, irányt, kezeli, moderálja (politikus neve) közösségi médiafelületeit, de ha kell, táskát cipel, (személy 2. neve)t is kiszolgálja. Mindig bekábelezve, az egész stábot irányítva. Információk szerint közben folyamatosan tájékoztatja (II. r. felperes neve)t a (párt neve) elnökét” (6)

[8] A felperesek 2024. május 24. napján kézbesített levelükben helyreigazítási kérelmet nyújtottak be a fenti cikkben megjelölt és idézett közlések kapcsán az általuk megjelölt tartalmú helyreigazító közlemény közzététele iránt, amelynek az I. rendű alperes nem tett eleget.

A kereset és az ellenkérelem

[9] A felperesek keresetükben kérték, a bíróság ítéletével kötelezze az I. rendű alperest, hogy 5 napon belül egyrészt az általa szerkesztett www.(internetes hírportál neve) portálon a 2024. május 17-én „A (párt neve) árulói irányítják (politikus neve) kampányát” című cikk címe alatt, a szöveg előtt elhelyezve, amíg a cikk a honlapon megtalálható, de legalább 30 napig, továbbá a www.(internetes hírportál neve) kezdőoldalán 48 órán keresztül az eredeti cikk megjelenési helyével azonos helyen és betűszedéssel önálló hírként „Helyreigazítás a „(párt neve) árulói irányítják (politikus neve) kampányát” című cikk miatt –

valótlanul állítottunk a (párt neve)ről és (II. r. felperes neve)ről” címmel tegyen közzé felhívást és tegye közzé az alábbi közleményt:

[10] „Helyreigazítás:

[11] A 2024. május 17-én „A (párt neve) árulói irányítják (politikus neve) kampányát” címmel megjelent cikkünkben valótlanul állítottuk, hogy (II. r. felperes neve), a (I. r. felperes neve) elnöke a (párt neve) infrastruktúráját és használható embereit (politikus neve)hez irányította.

[12] Valótlanul állítottuk, hogy (II. r. felperes neve) személyesen is egyeztetett (politikus neve)rel, mekkora csapatot és milyen erőforrásokat tud a (párt neve) (politikus neve) rendelkezésére bocsátani.

[13] Valótlanul állítottuk, hogy a (párt neve) kommunikációs igazgatót rendelt (politikus neve) mellé.

[14] Valótlanul állítottuk, hogy (személy 3. neve) korábban kommunikációs főnökként segítette (II. r. felperes neve)t, és őt (II. r. felperes neve) átirányította (politikus neve)hez.

[15] Valótlanul állítottuk, hogy (személy 3. neve) a (párt neve) kommunikációs főnöke volt.

[16] Valótlanul állítottuk továbbá, hogy (személy 3. neve) a tevékenységéről folyamatosan tájékoztatja (II. r. felperes neve)t.”.

[17] Érvényesíteni kívánt jogként a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvény (a továbbiakban: Smtv.) 12. § (1) bekezdését, és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 496. § (1) bekezdését jelölték meg.

[18] Kérték a II. rendű alperes 76 200 forint perköltségben való marasztalását a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet (a továbbiakban: IM r.) 3. § (3) bekezdésére alapítottan 10 munkaóra felszámításával (8. sorszámu jegyzőkönyv) azzal, hogy jogi képviselőjük áfa fizetésére köteles.

[19] A keresetlevélhez melléletként csatolták a nyilatkozatot, amely szerint az I. rendű felperesnek 2023. december 31. napján lezárt adóévben folytatott vállalkozási tevékenységből származó jövedelme után társasági adófizetési kötelezettsége nem keletkezett.

[20] Érvelésük szerint a helyreigazítás alapját képező, kifogásolt közlések valótlan tényállítások, ezáltal a helyreigazítási kérelem megalapozott.

[21] Az alperesek érdemi ellenkérelmükben a kereset elutasítását és a felperesek IM rendeletre alapított ügyvédi munkadíjból álló perköltségben való marasztalását kérték. Védekezésük szerint a cikk témája közügyeket érint, a választási kampány idején megjelent írás elemzi az egymással konkuráló jelölő szervezetek között fennálló kapcsolatot. A sajtószerv az ezzel kapcsolatos álláspontját fejt ki. Kiemelték, nem vitatható, hogy az I. rendű felperes soraiból több személy átigazolt (politikus neve)hez és jelenleg is ott dolgozik. A felperesek által valótlanként megjelölt tényállítások legfeljebb csak lényegtelen tévedéseknek tekinthetők. A cikk valójában az újságíró által közölt tényekből levont következtetéseket, véleményét tartalmazza.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[22] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg az államnak 36 000 forint eljárási illetéket, továbbá az alpereseknek, mint egyetemleges jogosultaknak 15 napon belül 30 000 forint perköltséget.

[23] Határozatának indokolásában ismertette a jogvita elbírálása szempontjából irányadó törvényi rendelkezést, valamint a PK 12. számú állásfoglalás iránymutatásait. Rámutatott, a perben nem volt vitatott, hogy a kifogásolt írás közéleti kérdésben a 2024. évi európai parlamenti és önkormányzati választási kampány alatt jelent meg, amely a választások során konkuráló két jelölő szerv közötti kapcsolatot elemzi. A 3/2015. (II. 2.) AB határozat értelmében ezért nem találta mellőzhetőnek annak alapjogi szempontú vizsgálatát.

[24] E körben a bíróság utalt arra, a sajtó-helyreigazítás iránti perben közvetlenül nem alkalmazható az általános személyiségi perben irányadó közéleti szereplőkre vonatkozó a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 2:44. § (1) bekezdése, figyelembe kell azonban venni az Alkotmánybíróság 7/2014. (III. 7.) AB határozatában rögzített alapjogi szempontokat. E határozatában az Alkotmánybíróság kifejezésre juttatta, hogy a politikai véleménynyilvánítás fokozott védelme a közügyekben megfogalmazott értéktételekre és a közügyek körébe tartozó tényállításokra egyaránt vonatkozik. Rámutatott, az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a választási kampányidőszakban tett kijelentések tekintetében a tényállításokra vonatkozó a jogszerűtlenség megállapítása tekintetében végzendő teszt alkalmazására csak szűk körben van lehetőség. A tényállítás alkotmányjogi fogalmát megszorítóan kell értelmezni, az nem történhet csupán a kijelentés direkt tartalma alapján.

[25] A bíróság a továbbiakban megállapította, a perbeli cikk aktuális közérdekű jelenségekről számol be, elemzi azt a folyamatot, amely a szerző szerint a címben megfogalmazott eredményhez vezetett. A cikk tényállításokat tartalmaz, azokat a tényeket, adatokat rögzíti, amelyekből a cikk írója a címben megjelenő következtetésre jutott. A cikk egészének gondolatmenete, illetve a felperesek által sérelmezett sajtóközlemény egésze az átlagolvasó számára azt az üzenetet hordozza, hogy a választási kampány során a politikai színtéren új szereplőként megjelenő (politikus neve) a stábját részben az I. rendű felperes soraiból távozókból állította fel és e stáb mögött az I. rendű felperes a II. rendű felperes közreműködésével, támogatóként áll.

[26] Az elsőfokú bíróság megítélése szerint a felperesek által kifogásolt mondatok az adott cikk kontextusában értékítélettel terhelt tényállításnak minősülnek, a közéleti folyamatot leíró és értékelő cikkben a felperesek által kifogásolt közlések nem lépnek túl a szabad véleménynyilvánítás közéleti kérdésekben megengedett tágabb határain, a kereset ezért alaptalan.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[27] A felperesek fellebbezésükben elsődlegesen az elsőfokú ítélet keresetük szerinti megváltoztatását kérték. Másodlagos fellebbezési kérelmük arra irányult, hogy az ítéltábla mellőzze az I. rendű felperes eljárási illeték fizetésre kötelezését, a II. rendű felperest kötelezze 18 000 forint eljárási illeték megfizetésére és rendelkezzen akként, hogy a további 18 000 forint le nem rótt eljárási illeték az állam terhén marad. Módosítsa továbbá a perköltség fizetésére kötelező rendelkezést akként, hogy azt a felperesek II. rendű alperes javára kötelesek megfizetni. Kérték a II. rendű alperes másodfokú perköltségben való marasztalását, amelyet az IM r. 3. § (3) és (5) bekezdése alapján 18 000 forint + áfa összegben számítottak fel 6 munkaóra figyelembevételével.

[28] Elsődleges fellebbezési kérelmük kapcsán a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkör gyakorlását kérték. Anyagi jogszabálysértésként az Smtv. 12. § (1) és (2) bekezdésének, eljárásjogi szabálysértésként a Pp. 499. § (1) bekezdésének a megsértésére hivatkoztak. Változatlan álláspontjuk szerint az alperesek a rájuk nézve közölt tényállítások valóságát igazolni nem tudták, ez pedig megalapozza a helyreigazítási igényt. Utaltak arra, a PK 12. számú állásfoglalás II. pontja szerint valótlán tényállítás miatt a helyreigazítási kereset kizárólag akkor utasítható el, ha a sajtóközlés a helyreigazítást kérő személye megítélésének szempontjából közömbös részletnek, pontatlanságnak vagy lényegtelen tévedésnek tekintendő. A perbeli alperesi állítások azonban nem ilyenek. Érvelésük szerint a tényállítás és a véleménynyilvánítás elhatárolása során alkalmazandó bizonyíthatósági teszt alapján egyértelműen megállapítható, hogy a kifogásolt közlések tényállítások. Azt helyesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli cikk aktuális, közérdeklődésre számot tartó jelenségről számol be. Az azonban nem igaz, hogy lett volna olyan folyamat, amely olyan eredményhez vezetett, amit a szerző a cikkben megfogalmaz, azaz, hogy (politikus neve) kampányát az I. rendű felpereshez korábban, vagy jelenleg is köthető személyek irányítanak. Miután pedig a végkövetkeztetés hamis, az annak alapját képező, az elsőfokú bíróság által is tényállításként azonosított közlések sem minősíthetők olyanoknak, amelyek miatt nem kérhető helyreigazítás.

[29] A Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.657/2018/8. számú eseti döntésére hivatkozással felperesek utaltak arra, a közéleti vita igénye nem vezethet odáig, hogy a sajtó a rendelkezésre álló előzmények, adatok nélküli valótlán tényeket állítson, vagy híreszteljen, ez esetben ugyanis már nem az ismert előzmények alapján állított, illetve feltételezett tények valósága a vita tárgya, hanem a fel nem tárt előzmények, adatok alapján állított, így kellő valóságalappal nem rendelkező tények megvitatására van csak lehetőség. Nem lehet politikai vitáról beszélni, ha az alperesi sajtószerv meg sem kísérel egynél több álláspontot bemutatni, és lehetőséget sem ad arra, hogy egy témában érdemi vita alakuljon ki.

[30] Utaltak a Kúria Pfv.IV.20.352/2023/5. számú határozatára, amelyben kifejtésre került, hogy a közéleti szereplők nyilatkozatairól tudósító média akkor mentesülhet a közzétett tények valóságtartalmának ellenőrzésére vonatkozó kötelezettsége alól, ha az újságíró a más személyek által megfogalmazottakat hűen, a közlések beazonosítható forrását egyértelműen megjelölve saját értékelés nélkül közvetíti a közvélemény felé és az érintett személy nyilatkozatának teret enged. Ennek hiányában nem lehet értékítéléssel terhelt tényállításnak tekinteni a jelen perben sérelmezett egyik I. rendű alperesi kijelentést sem.

[31] Az írás kifejezetten tényfeltáró célzattal készült. Az átlagolvasó azt nem véleményként, hanem jelentős újságírói háttér munkája eredményeként létrejött tényfeltárásként értelmezi. Abból arra a következtetésre jut, hogy az egyik politikai közszereplő, az I. rendű felperes a II. rendű felperes vezetésével az egyik riválisával a színpad mögött összejátszva, a választókat is megtévesztve, annak tevékenységét segítve tevékenykedik a választási kampányban.

[32] A másodlagos fellebbezésük kapcsán hivatkoztak arra, hogy az elsőfokú bíróság az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 5.§ (1) bekezdés d) pontjának és (2) bekezdésének megsértésével rendelkezett a le nem rótt eljárási illeték egyetemleges megfizetéséről. A keresetlevél F/7. sorszámú mellékletéhez csatolt teljes bizonyító erejű magánokirat igazolja, hogy az I. rendű felperest teljes személyes illetékmentesség illeti meg, mivel az eljárás megindítását megelőző naptári évben folytatott vállalkozási tevékenységéből származó jövedelme után társasági adófizetési kötelezettsége, illetve a központi költségvetésbe befizetési kötelezettsége nem keletkezett. Így az eljárási illeték I. rendű felperesre eső része az állam terhén kell, hogy maradjon. A II. rendű felperes pedig csak a rá eső 18 000 forint eljárási illeték megfizetésére köteles.

[33] Az elsőfokú bíróság a Pp. 499. § (1) bekezdés második mondatának sérelmével marasztalta felpereseket az alperesek, mint egyetemleges jogosultak javára perköltség megfizetésére, mivel csak az I. rendű alperesi sajtótermékért szerkesztői felelősséget viselő II. rendű alperes javára rendelkezhetett volna az elsőfokú bíróság a perköltségterítésről.

[34] Az alperesek fellebbezési ellenkérelmükben az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérték annak helyes indokaira figyelemmel. Az Alkotmánybírósági gyakorlatra történt hivatkozást megerősítve hangsúlyozták, a perbeli cikk választási kampányban, egymással versengő jelöltekről, jelölő szervezetekről és hozzájuk kapcsolódó közszereplőkről szólt, és a rendelkezésre álló való tényekből igyekezett az olvasók, választópolgárok számára mérlegelést, döntést elősegítő következtetést levonni. Fenntartották az elsőfokú eljárás során megtartott tárgyaláson jegyzőkönyvben rögzített nyilatkozataikat.

[35] A felperesek további nyilatkozatukban a kereset tárgyát képező cikkben szereplő hat szövegrészt külön-külön megismételve pontosították, hogy azok közül melyik szövegrész mely felperes jogát sérti. Az első közlés mindkét felperes a 2., 4., 6. közlés a II. rendű felperes, a 3., 5. közlés az I. rendű felperes jogát sérti.

Az ítéltábla döntésének indokai

[36] A fellebbezés alaptalan.

[37] A Pp. 370. § (1) bekezdése szerint a másodfokú bíróság felülbírálati jogkörét az erre irányuló fellebbezési kérelemre, csatlakozó fellebbezésre, ellenkérelemre, azok korlátai között gyakorolja. Ilyen korlátnak minősülnek a fellebbezés Pp. 371. § (1) bekezdésében megjelölt tartalmi követelményei körében előadottak. A jogszabályi rendelkezésből következik, korlátot nemcsak az képez, hogy a fellebbező fél milyen tartalmú másodfokú döntést kér, hanem az is, hogy ezt milyen indokkal teszi, melyik eljárási vagy anyagi jogszabály megsértésére hivatkozik. A fellebbezésben foglaltak szerint, az elsőfokú bíróság az ítéletben az Smtv. 12. § (1) és (2) bekezdését, valamint a Pp. 499. § (1) bekezdését is sértve vont le a kereset megalapozatlanságával kapcsolatos jogkövetkeztetését. Ez az ítéltábla számára a Pp. 369. § (3) bekezdés c) pontja szerinti felülbírálati jogkör alkalmazást tette szükségessé. Ennek megfelelően arról kellett döntenie a másodfokú eljárásban, hogy az elsőfokú bíróság a megállapított tényekből helyes jogkövetkeztetést vont-e le, a sajtóhelyreigazítás sajátos személyiségvédelmi eszközét a megjelölt anyagi jogszabályok sérelmével alkalmazta-e, illetve az elsőfokú bíróság az Smtv. 12. § (1) bekezdését – az Alaptörvény 28. Cikkéből eredő kötelezettségének eleget téve – elsősorban a jogszabály céljával és az Alaptörvénnyel összhangban értelmezte-e. Amennyiben ugyanis az ügyben felmerül valamelyik alapjog érintettsége, a bíróságnak saját jogértelmezését a jogalkotmányos tartalmával összhangban kell kialakítania [3/2015. (II.2.) AB határozat (18)].

[38] A véleménynyilvánítás szabadságához és a jóhírnév védelméhez való joggal kapcsolatos ügyekben minden alkalommal felmerül az említett alapjogokkal érintettség, ebből következően pedig megkerülhetetlen, hogy a bíróság a döntés során az Alkotmánybíróság e jogokkal kapcsolatos, az Alaptörvény (2) Cikk (3) bekezdés szerinti jogértelmezését figyelembe vegye. A felek személyére, az alperes közlésének tartalmára tekintettel az Alaptörvény VI. és IX. cikkének rendelkezéseit is figyelembe kellett venni tehát a perben – ahogyan az elsőfokú bíróság is tette –, szükséges volt az egyes alapjogok érvényesülésének mérlegelés útján való összevetése. (Hasonlóan: Kúria Pfv.IV.20.989/2023/7. számú és Pfv.20.054/2023/4. számú BHGY-ben közzétett ítéletében foglaltakhoz.)

[39] Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jóhírnevét tiszteletben tartsák, a véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével. A IX. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához, a (2) bekezdés szerint Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét, biztosítja a demokratikus közvélemény kialakulásához szükséges szabad tájékoztatás feltételeit, a (4) bekezdés értelmében a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának megsértésére.

[40] Az alapjogokhoz képest speciális szabályt tartalmazva az Smtv. 4. § (1) bekezdése, amely azokkal összhangban rögzíti, hogy Magyarország elismeri és védi a sajtó szabadságát és sokszínűségét. A (3) bekezdés szerint a sajtószabadság gyakorlása nem valósíthat meg bűncselekményt vagy bűncselekmény elkövetésére való felhívást, nem sértheti

a közerkölcsöt, valamint nem járhat mások személyiségi jogainak sérelmével. A 10. § szerint mindenkinek joga van arra, hogy megfelelően tájékoztassák a helyi, az országos és az európai közélet ügyeiről, valamint Magyarország polgárai és magyar nemzet tagjai számára jelentőséggel bíró eseményekről.

Mindezekkel összhangban a Smtv. 12. § (1) bekezdése lehetővé teszi, ha valakiről bármely médiatartalomban valótlan tényt állítanak, híresztelnek vagy vele kapcsolatban való tényeket hamis színben tüntetnek fel, követelhesse olyan helyreigazító közlemény közzétételét, amelyből kitűnik, hogy a közlés mely állítása valótlan, illetve megalapozatlan, mely tényeket tüntet fel hamis színben és ehhez képest melyek a való tények. A sajtó-helyreigazításhoz fűződő anyagi jog mellett a Pp. 499. § (1) és (2) bekezdés eljárási szabályai vonatkoznak a sajtó-helyreigazítás iránt indított perben meghozandó ítélet tartalmára.

[41] E jogszabályok alapulvételével vizsgálta az ítéltábla a fellebbezési hivatkozások tükrében az elsőfokú ítélet rendelkező részében rögzített érdemi döntés helyességét és az indokolás megalapozottságát.

[42] Az Alkotmánybíróság gyakorlatában kiemelt jelentőségű kérdés, hogy meddig terjed egy közéleti vitában érintett személy túrészi kötelezettsége, illetve mennyiben korlátozhatja a véleménynyilvánítás szabadságának érvényesülését a közéleti vitában résztvevők személyiségének a védelme. E kérdés értékelése során az Alkotmánybíróság a következő szempontoknak tulajdonított meghatározó jelentőséget: a véleményt kifejező nyilvános közlés közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükrözi-e, a nyilvános közléssel érintett személy közszereplői minőségben jelenik-e meg, a nyilvános közlés tényállítást vagy értékítéletet foglal-e magában, a nyilvános közlés sérti-e az érintett személy emberi méltóságát vagy jóhírnevét, becsületét {3145/2018. (V.7.) AB határozat, valamint Kúria Pfv.IV.20.989/2023/7. számú eseti döntés [28] bekezdés}.

[43] A bíróság ezen szempontok alapján lényegében érdekmérlegelést végez el ítélezése során. A jelen perben nem volt vitatott, hogy a közlés közérdekű kérdésben kifejtett álláspontot tükröz, hiszen választási kampánytevékenységről tudósít, és az sem, hogy a közléssel érintett személyek közszereplői minőségben jelentek meg. A perben mérlegelés tárgyát az képezte, hogy a közlés tényállítást vagy értékítéletet foglal-e magában, és az sértette-e a felperesek méltóságát, jóhírnevét. E mérlegelési kérdések eldöntése során figyelemmel kellett lenni az Alkotmánybíróság azon elvi jelentőségű határozati indoklására, amely szerint amennyiben a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy az a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvez {Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozat indokolás [39] bekezdés}. Továbbá a szólásszabadság különleges védelmet követel akkor, amikor közügyeket és közhatalom gyakorlását a közfeladatot ellátó közéletben szerepet vállaló személyek tevékenységét érinti. A közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem az érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki a nézeteit {7/2014. (III. 7.) AB határozat indokolás 47. bekezdés, Kúria Pfv.20.925/2022/5. számú eseti döntés [36] bekezdés}.

[44] Az Alkotmánybíróság ugyancsak elvi élel rögzítette, hogy míg a vélemények esetében a hamisság bizonyítása értelmezhetetlen, addig a bizonyíthatóan hamis tények

önmagukban nem állnak alkotmányos védelem alatt {7/2014. (III. 7.) AB határozat indokolás [49]}. Ugyanezen határozat rögzíti azt is, hogy a tényállítást tartalmazó megnyilvánulások szintén részei a szólásszabadságnak. Egyrészt valamely tény közlése is kifejezhet személyes véleményt, másrészt tényközlések nélkül a véleményformálás is ellehetetlenülne {Indokolás [49]}. Annak megítélésénél, hogy egy adott közlés összességében tényállításnak vagy véleménynyilvánításnak minősül-e, vizsgálni kell a közlés megjelenésének módját és körülményeit és a vélemény tárgyát, összefüggéseit. Ugyancsak vizsgálni szükséges a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, a közlés aktualitását, valamint célját {Alkotmánybíróság 13/2014. (IV. 18.) AB határozat Indokolás [39-40]}.

[45] Az elsőfokú bíróság jogi indokolásában helyesen vette kiindulópontként azt a többléteényállási elemet, hogy a jelen perrel érintett médiatartalom megjelenése Európai parlamenti és önkormányzati választási kampányidőszakára esett és az abban résztvevő politikai szervezetek, illetve közszereplők kampánytevékenységéről informált. Az ilyen személyek tevékenységének nyilvános bírálhatóságához kiemelkedő – ezért fokozott védelmet élvező – alkotmányos érdek fűződik (BDT2004. 1038.).

[46] Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott a választási kampányok esetében a politikai véleménynyilvánítás jogilag megengedett lehetséges határaitól. Elvi jelentőséggel megállapította, hogy a választási kampányok során választási eljárási törvény széles eszköztárat biztosít a jelöltek számára a választópolgárok meggyőzésére, a választási kampányokban az egyes kijelentések megítélése tekintetében, a tényállítások és a véleménynyilvánítások közötti határok kitolódhatnak, a befogadó közösség számára pedig a közöltek jellemzően véleményként értelmeződhetnek [Alkotmánybíróság 3111/2022. (III.23.) AB határozat, hasonlóan Kúria Pfv. 20.036/2023/7.].

[47] Az ítéltábla ennek megfelelően osztotta az elsőfokú ítélet indokolása [17], [18] bekezdésében kifejtett, Alkotmánybírósági határozatokkal megerősített jogi álláspontot, amelyből kiemeli, a választási kampányt az Alkotmánybíróság következetesen olyan szituációnak tekinti, amelyben a lehető legerősebben jönnek számításba a közügyek minél szabadabb vitája melletti érvek, és ahol leginkább helye van a politikai programokról, a jelöltek alkalmasságáról vallott vélemények, akár túlzott kritikájának, felfokozott megfogalmazásának. Ezen időszakban ugyanis mindezek cáfolatára vagy az ellenérvek kifejtésére is bővebb lehetőség nyílik. Ebből az is következik, hogy a sajtó tényfeltáró kritikáját, véleménynyilvánításait az érintett közszereplőknek választási kampányidőszakban viselniük kell, ilyenkor őket fokozott tűrési kötelezettség terheli. Sajtó-helyreigazítási igény esetén a választási kampány kiélezett helyzetét és az ügy összes körülményeit figyelembevéve a mérlegelést arra tekintettel kell elvégezni, hogy a jelöltek egymás programját és alkalmasságát minél szabadabban kritizálhassák. A politikusok esetében a személyüket ért bírálatot és minősítést a társadalmi nyilvánosság, a demokratikus vita szükségszerű részeként kezeli, jellemzően a különböző politikai érdekek mentén értelmezendő megnyilvánulásnak tekinti.

[48] E szempontok alapján helyes megállapítást tett az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában, amikor a perbeli cikket úgy értékelte, hogy az, aktuális közérdekű jelenségekről számol be, elemzi azt a folyamatot, amely a cikk írja szerint a címben

megfogalmazott folyamathoz vezetett. E tekintetben a cím eleve értékítéletnek tekintendő, amely a Kúria PK 12. számú állásfoglalás III. pontja folytán nem lehet sajtó-helyreigazítás alapja. Az, hogy egy írás mit sugall, az sajtó-helyreigazítás tárgya nem lehet, mivel nem felel meg a sajtó-helyreigazítást megalapozó valótlan tényközlés, illetve a való tény hamis színben való feltüntetése kritériumának (BDT2014. 3192..). E körbe sorolandók a saját információra általánosságban hivatkozással tett, vagyis sugallmazás szintjén közölt megnyilvánulások.

[49] Az ítéltábla a cikkben a felperesek által sérelmezett szövegrészekben bizonyítottan valós tényállításnak tekintette azt, hogy (személy 3. neve) korábban az I. rendű felperesi párt országgyűlési képviselőjelöltje volt. Ezt, a felperesi oldal által nem cáfolt tény, a cikkben szereplő egyik fotó is egyértelműen alátámasztja. A fotók egyebekben dokumentálják azt is, hogy az említett személy, (politikus neve) kampánytevékenységét tevőlegesen segítő, szervezőszerepet töltött be. Az, hogy I. rendű felperesnél pontosan milyen pozíciót töltött be, szervezeti vezető vagy egyszerű beosztott, megbízott funkciót, nem releváns körülmény, a helyreigazítást kérő személynek megítélése szempontjából közömbös (PK 12. számú állásfoglalás II. pont). A tényállításnak minősülő közléseket az alperesi oldal bizonyította, illetve részben a felperesek által sem vitatott tények közlésére került sor, nevezetesen, hogy (személy 3. neve) korábban I. rendű felperest segítő, kommunikációs tevékenységet végzett (8. sorszám alatti jegyzőkönyv 5. bekezdés).

[50] Az említett személy informátori tevékenysége, illetve megbízatása kérdéskörében az ítéltábla a cikkbeli közléseket véleménynyilvánítás kategóriájába eső értékítéletnek minősítve, amelyek a PK 12. számú állásfoglalás III. pontja folytán ugyancsak nem lehetnek sajtó-helyreigazítás tárgyai. Ezt erősíti a közlés megfogalmazása is, amely a közölt tényekből szóhasználatában is következtetést von le, amikor úgy fogalmaz, hogy (személy 3. neve) „nyilvánvalóan összekötő szerepet tölt be”.

Az ítéltábla helytállónak találta az elsőfokú bíróság jogi indokolásának összegzésében kifejtetteket is, amelyből hangsúlyozza, hogy a választási kampányt, mint egy közéleti esemény egy mozzanatát kiemelő, értékelő cikkben szereplő közlések a jelen esetben nem léptek túl a szabad véleménynyilvánítás közéleti kérdésekben megengedett tágabb határain. A közvélemény tájékoztatása érdekében a média bizonyos körben mentességet élvez a felelősség alól, a bírói gyakorlat a sajtó-helyreigazítási perekben a médiára nézve a megengedőbb értelmezés további kiterjesztését mutatja azzal együtt, hogy figyelembe kell venni a közönség hiteles tájékoztatáshoz fűződő érdekeit is (Koltay András, Lapsánszky András (szerk.): Nagykomentár a sajtószabadságról és a médiatartalmak alapvető szabályairól szóló 2010. évi CIV. törvényhez 12. §-hoz fűzött magyarázat).

[51] A kifejtettekre tekintettel az ítéltábla az ítélet érdemi döntést tartalmazó, keresetet elutasító rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

[52] A felperesi fellebbezés kizárólag az elsőfokú ítéletben rögzített perköltség és illetékfizetési kötelezettségek vonatkozásában volt megalapozott, ezek tekintetében került sor az ítélet részbeni megváltoztatására [Pp. 383. § (2) bekezdés].

[53] A pert két felperes indította, akik a Pp. 37. § c) pont szerinti pertársaknak minősülnek, akik a perköltséget a Pp. 87. § (2) bekezdés szerint viselik. A polgári peres

illeték az Itv. 39. § (1) és (3) bekezdés b) pontja alapján az elsőfokon személyenként 36 000 forint, míg másodfokon a fellebbezés illetéke személyenként 48 000 forint és a sajtóhelyreigazítási perre az Itv. 64. § (1) bekezdés j) pontja szerinti tárgyi illetékfeljegyzési jog szabályai vonatkoznak.

[54] Az I. rendű felperes igazolta az Itv. 5. § (2) bekezdése szerinti feltétel fennálltát, így az Itv. 5. § (1) bekezdés d) pontja alapján személyes illetékmentességet élvez, ezáltal sem első-, sem másodfokú eljárási illetékfizetésre nem kötelezhető. Az I. rendű felperesre eső első- és másodfokú eljárási illeték tekintetében ezért az ítéltábla a Pp. 96. § (1) bekezdés b) pont és 102. § (6) bekezdés alkalmazásával megállapította, hogy az az állam terhén marad.

[55] A pervesztes felperesek perköltségfizetési kötelezettségét illetően is megváltoztatásra szorult az elsőfokú ítéleti rendelkezés, tekintettel arra, hogy az I. rendű alperesi szerkesztőség nem rendelkezik perbeli jogképességgel, ebből következően a jogképesség hiányában javára felperesek fizetési kötelezettségét nem lehet előírni, a teljes elsőfokú perköltségre kizárólag a II. rendű alperesi jogi személy jogosult [Pp. 499. § (1) bekezdés 2. fordulat analóg alkalmazása folytán].

[56] Az eredménytelenül fellebbező felperesek másodfokú perveszteségük ellenére sem kötelesek alperesek javára perköltséget fizetni, tekintettel arra, hogy alperesek a Pp. 81. § (5) bekezdés szerinti költségfelszámítást nem terjesztettek elő [Pp. 82. § (3) bekezdés].

[57] A le nem rótt fellebbezési illetéket a II. rendű felperes a Pp. 101. § (1) bekezdés és 83. § (1) bekezdés alapján köteles megfizetni. Tájékoztatja a bíróság a II. rendű felperest, hogy az illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételei számlájára kell megfizetni. A megfizetés során közleményként fel kell tüntetni a Szegedi Ítéltábla megnevezését, a határozat számát és a fizetésre kötelezett adóazonosító számát. A bíróság figyelmezteti a II. rendű felperest, hogy ha az illetéket annak esedékességekor nem fizeti meg, az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint késedelmi pótlékot kell fizetni, és az illeték behajtására és megfizetésére az illetékekről szóló törvény rendelkezéseit és az adóigazgatási eljárásokra irányadó jogszabályok rendelkezéseit kell alkalmazni.

[58] A személyes illetékmentes I. rendű felperesre eső fellebbezési illetékrész az állam terhén marad [Pp. 102. § (6) bekezdés].

Szeged, 2024. augusztus 14.

Dr. Bálint Attila s.k.

Dr. Jobbágy Ildikó s.k.

Dr. Telegdy Gergely s.k.

a tanács elnöke

táblabíró

táblabíró

előadó bíró

